

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló”, a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a debreceni Széki utcában.

Katolikus társadalmi kötelességeink.

Írta: **Glattfelder Gyula dr.**

Nagy világtörténelmi esemény szemtanúi voltunk néhány napja, mely a német birodalmi választási körül játszódott le. Az ellenkezést nem tűrő germán öntudat tipikus képviselője, a hatalmas imperator-rex kiadta a jelszót, hogy a világbirodalmi ambíciót korlátozó fekete (katolikus) és vörös (szociálista) tábor szét kell venni, s felszólította a furor Teutonicust, hogy eltiporja vele a katolikus centumpártot s a szociáldemokraciát, mert nem akarnak parancsára számlálatlan milliókat megszavazni kétes értékű vállalkozásért és dicsőségért.

A harc elsősorban a centrum ellen irányult. A választási kampány elején világosan jelezte ezt a birodalmi kancellár. A nemzeti öntudat, a germán nagyság, a német presztizs jelszavainak megtevésztő áradata zúdult a német nemzetre, hogy annak katolikus részét az antiklerikális tábor számára megnyerje. Császár és szövetséges fejedelmek, hivatalos hatalom és sajtó, evangélikus Bund és flottaegyesület, liberális filozofusok, konzervatív junkerek és pártbontó katolikus mágnások mind összefogtak, hogy a centrum erős tornyát megvíjják és a „fekete” sereget szétszórják.

S az eredmény? A katolikus centrum fényes győzelme, mandátumai számának növekedése, s a szövetséges ellenfelek mélyeséges hallgatása, mely csendbe csak néha vegyül egy bátorlalan nyilatkozat, hogy a centrumot mégis csak legyőztük, mert — legnagyobb ellensége, a szociáldemokrácia, vagy negyven mandátumot veszített.

A német katolikusok e világraszóló sikere nem csak irigységgel vegyes csodálkozást kelt más nemzeteknél s nevezetesen katolikus kérdésekkel szemben érzékkel bíró magyar közönségünkénél is, hanem hatása alatt önkéntlenül is fölmerül a kérdés, képes volna-e a mi katolikus társadalmunk is ily nagyszabású erő kifejtésre? S mivel a tagadó válasz a kérdést nyomon követné, azonnal fölmerül a másik kérdés: hogy miért nem érnék el mi magyar katolikusok is ily sikert, mit kellene tennünk, mi volna a kötelességünk, hogy a katolizmus hazánkban is oly tényező legyen, mint a protestáns többségű német birodalomban, vagy mint hazánkban is századokon keresztül volt.

Ha egy mondatban akarnám megállapítani katolikus társadalmunk csekély befolyásának okait, elég volna azt mondanom: a magyarországi katolikus közönségben nem él öntudatosan a katolikus világnézet. Magyarországon a katolizmus — tulnyomórészt — nem élet, hanem csak élnek benne, legtöbbször a nélkül, hogy tudnák miért. A mi katolizmusunk roppant sekélyes; megszokott keret, melynek tartalmát nem adunk. Mintha csak egy romantikus vár omlatag fala közt élénk, hódolva egy szent hagyomány kedves emlékeinek, a nélkül azonban, hogy ez ősi falak restaurálásán gondolkoznánk, vagy épp a mindennapi élet számára ott berendezkedni kívánánk.

Már pedig sulya csak oly szellemi áramlatnak van, mely tudja mit akar, mit ér s mire képes. S tudja-e a magyar társadalom, mit akarhat mint katolikus társadalom? Ismeri-e a katolizmus világnézetének nagyszerű méreteit s érzi-e a benne szunnyadó erő ősi voltait? Honnan

tudná s honnan érezné, mikor azt sem tudja tulajdonképp, mi a katolizmus?

Száz és száz katolikus családdal és emberrel találkozunk, olyanokkal, a kik magukat jó katolikusoknak mondják. Tagadni nem lehet, hogy hívők, templomba járnak, gyónnak, imádkoznak. S mégis a katolikusok mibenlétéről, társadalmi és politikai életükben egyaránt elsőrendű hivatásáról alig hogy gyenge sejtelmük van. Azt hiszik, a katolizmus nem egyéb, mint jámborság. Katolikusnak lenni előttük csak annyi, mint gyengéd vonzalommal viseltetni szentegyházunk misztériumait és liturgiája iránt s e vonzalom s érzelme melegéni boldognak lenni. De hogy a katolizmus álláspont, melyről az egész életet, minden kötelességet, minden mozgalmat, minden törvényjavaslatot, sőt egyéni törekvést és értéket is kell tekinteni és bírálni, ezzel alig van tisztában a magyar intelligens katolikusok közül néhány.

Pedig a mint a liberális liberálistán, a szociálista szociálistán gondolkodik a világról s minden jelenségről, ugyanígy kell tenni a katolikusoknak is, ha azt hiszi, hogy a világ boldogítására az ő eszméi alkalmasak, hogy az emberiség célját a katolizmusban találja meg, vagyis ha öntudatos katolikus. Nem elég, ha a katolikus ember szereti az egyházat s a templomot, ha járul a szentségekhez — bár az egyéni boldogulásnak ez a kezdete és föltétele —; kell, hogy kialakuljon bennünk az a gondolat és meggyőződés érelődjék, hogy az emberiség számára a mai szellemi, gazdasági, társadalmi és politikai nagy megrázkódtatások között csak a katolikus szellem ereje biztosíthatja a végső siker alanyi és tárgyi biztosítékait. Meggyőződés kell válni minden katolikus ember-

A fekete macska.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Írta: **Poe Edgar.**

2.

Egy éjjel, midőn egy undok bünbarlangban félig elkábultva ültem, a terem egyedül butorzatát képező roppant nagy rümos vagy pálinkás hordó tetején nyugvó fekete tárgy vonta magára figyelmemet. Néhány percig merően néztem a hordó tetejére és meglepett, hogy ez állat jellete ily sokáig kikerülte figyelmemet. Közeledtem hozzá és megsimítottam. Egy fekete macska volt. Egy nagy fekete macska, majd oly nagy, mint Pluto, tökéletesen hasonlított hozzá, kivéven a mellét. Plutónak testén egy szál fehér szőr sem volt, de ennek a mellén egy nagy fehér és meghatározatlan alakú folt látszott, mely egész mellét beborította.

Alig simítottam meg, rögtön felállott, hangosan dorombolt és a kezemhez dörgölődött, úgy látszott, hogy figyelmem megbűvölte.

Tehát ez volt az állat, melyet kerestem melyre vágytam és elvégre megtaláltam. A tulajdonosnak rögtön ajánlatot tettem, hogy az állatot megveszem; ez az ember azt mondta, hogy nem adhatja el, mert nem az övé, nem ismeri, e mai napig soha sem látta.

Folytonosan simogattam s midőn hazamenni készültem, az állat hajlandó volt követni. Megengedtem; az uton koronkint lehajoltam és megcsórigáltam.

Midőn hazamentünk, egészen otthon érezte

magát; nőmmel már az első órában nagy barátságot kötött.

Nemsokára legyőzhetetlen ellenszenvet éreztem az állat iránt. Eppen az ellenkezője történt meg annak, amit reméltem; de azt már nem tudom, hogy ez mikép történhetett — a macska hízlekedése majdnem undorított. Ez undor érzete lassan gyűlöletté fajult. Mikor tehettem, kikerültem; egy bizonyos szegényeztetek és első kegyetlenségem emléke visszatartóztattak, midőn bántrani akartam. Néhány hétig tudtam uralkodni indulatomon, nem vertem meg a macskát, de fokozatosan legyőzhetetlen irítozattal szemléltem gyűlölt jelenlétét, mint a pestises légtört kerültem.

Az állat iránt érzett gyűlöletemet bizonyonyosan azon lefedezés okozta, hogy éppen mint Plutónak az egyik szeme ennek is hiányzott.

E körülmény nőm előtt még kedvesebbé tette, mert amint fentebb említém, az állatok iránt nőmben nagy mértékben létezett ama gyöngéd érzelem, mely egykor föjellemvonásom és annyi tiszta, egyszerű, ártatlan élvezeteknek volt gyakori forrása.

Azonban ellenszenvem dacára a macska szeretete irányomban mindig növekedett. Azt a megátalkodottságot, melylyel minden léptemet és mozdulatomat kisérte, bajos volna olvasóimmal megértetni. Valahányszor leültem, mindig a székem alá ült vagy az ölembe ugrott. Ha felálltam és járni akartam, a lábaim közé furdott, vagy minden lépésnél előm állt, hogy majd elstem miatta vagy pedig hosszú és keskeny ruhámba akasztotta és ily módon egész a mellemig felkuszott.

E pillanatokban, bár nagyon óhajtottam egy

jó ütessel agyonütni, de első bűnöm emléke visszatartott és — már csak megvallo — hogy részben az állattól való irítozat tartóztatott vissza.

Ezen irítozat nem valódi testi szenvedésnek iszonya volt és mégis bajosan tudnák neki más magyarázatot adni. Szégyellem bevallani, igen, még itt a gonosztevők börtönében is szégyellem bevallani, hogy ama borzadály és iszony, melyet ez állat iránt éreztem, olyan agyram által növekedett, melyet alig lehet képzelní is. Nőm gyakran mutatta azon fehér foltot, mely az általam meggyilkolt és az idegen macska közt levő tökéletes hasonlatosságot megrontotta. Az olvasó emlékezik, hogy e jegy alakját, bár elég nagy volt, eleinte nem tudtam meghatározni; de lassankint fokozatosan, de oly észrevétlen fokozattal, hogy eszem sokáig csak a képzélődés játékának tulajdonította, a jegy elvégre határozott alakot nyert. Már most egy olyan tárgy tisztán felismerhető alakját mutatta, melyet reszketek megnevezni, azt a fekete szörnyeteket főleg ez okból gyűlöltém és utáltam, ez érzésem már rég ösztönözött, hogy vessek véget neki, de nem mertem; a mellén levő folt, az az undok jegy, az a rettenetes válam — az akasztófa alakját mutatta. Oh! szörny és rettenetes kép! Az irítozat, bűn, a kétségbeesés és halál képe!

Már most igazán nyomorult és szerencsétlén voltam a képzélhető legnagyobb mértékben. Hogy egy oklatan állat, melynek testvérét megvetéssel öltem meg, egy oklatan állatt engem az Isten képére teremtett embert, ily nagy és elviselhetetlen szerencsétlenséggel sújjon, ez valami rettenetes volt.

Fájdalom! de a nyugalom boldogságát már

Mai lapunk 4 oldal.

ben, hogy a társadalmi forradalmat csak katolikus alapon lehet lezserelni. Hinni kell, hogy a szellemi anarchiából a katolikus elv fog kivetkezni. Hirdetni kell, hogy a katolikus erkölcsi felleg az legbiztosabb támasza a rendnek és felegyelmének a mai zűrzavaros, forradalmi szellem közepette.

Hogy mi katolikusok nem érezzük és valjuk ezt, az a mi nagy gyöngeségünk, s mivel a magyar katolikus tábor nem elég hangos e tagadhatatlan tények hirdetésében, azért nincs sulya a magyar katolikus társadalomnak. Pedig, hogy mily erő rejlik a katolicizmusban, azt megtanulhatnók legnagyobb ellenfeleinktől, a szociáldemokratáktól. Mért szálka ezek szemében az egyház? Miért utálatos csuhás a pap? Talán mert imádkozik, templomba jár, ájtatoskodik? Dehogy! Mert érzi, hogy a katolikus elv, világnézet az a szikla, melyen hajójuk összetörik s mely elzárja az Eldorádóba, illetve az anarchiába vezető utat a zavarosban halászni kívánók előtt.

Csodálatos, hogy a mikor a mi legnagyobb ellenségeink tisztában vannak a katolicizmus értékével, mi magyar katolikusok annak tudatára alig ébredünk. Pedig ha belátnók, mit tesz katolikusnak lenni, ha a katolikus világnézettel tisztában volnánk, akkor érvényesülésünk utjában mindjárt nem görödülnének oly nagy akadályok, mint ma, mert az öntudat hiánya az oka, hogy a magyar katolikus nem oly bátor, mint kötelessége volna.

Alig látott a történelem valaha oly félnék táborát, mint a minő a magyar katolikus társadalom: Mintha csak szegyezné katolicitását. Utón-útfélen gunyolják; rágalmazzák katolikus intézményeinket s a katolikusokat a helyett, hogy erőlyesen felszólalának igazai mellett, suttymóban tovább állnak, vagy felvilágosodottságuk fitogtatásául együtt izléstelenkednek szent hitük ócsárlóival.

Csak néhány példát említek föl. A könyvek boltok kirakatai tele vannak a pápaságot, pápságot, az egyházat vagy a boldogságos Szűzet gyalázó könyvekkel. Jutott-e eszébe a katolikus társadalomnak, hogy erőlyesen figyelmeztesse a többnyire idegenből ideszakadt honfitársakat a vendéglátó keresztény társadalommal szemben tartozó illendőségi szabályokra? Vagy a köruton végig s a külvárosokban szerte ríktó plakátok hirdetik, hogy benn a bioscop-színházban az inkvizíció borzalmaikat mutatják be. A plakáton csuhás barátok forgatják a kínzó kereket, süttögetik a szegény áldozatokat. Szóval iz-

léstelen és hazug reklámmal sérítik állandóan a katolikus érzést s a budapesti katolikus közönség nem csak hogy nem indul fel az ilyen bánalmakra, hanem megfizeti a kétes élvezetet, hogy saját vallásának kipellengézésén gyermekeivel együtt gyönyörködhessek. S ha társaságban látjuk azokat a gyámoltalan katolikusokat, a mint meghúzzák magukat, mikor éretlen gyerekek olcsó élcelődéseik céltáblájává szemelik ki az egyház intézményeit, s hallgatnak tehetetlenül, mikor tiltakozniok kellene, vagy fölvilágosítással szolgálniok, teszi-e akkor ez a társaság egy önzéletes s jövőjében bizó tábor benyomását?

Bezzeg hangos az ellentábor, mert tudja, mit akar. Hangos a szocialista, mert érzi, hogy ereje van. De a bator és önzéletes a német katolikus is, mert tudja, hogy a jelen békejének s a jövő biztos fejlődésének hordozója. De a magyar katolicizmus igazán csak a panaszkodásban, jajgatásban, mások okolásában hangos. Ha a katolikusok hátrébb szorúlnak, ha gyermekeik megfelelő arányban álláshoz nem jutnak, ha a hivatalokat zsidókkal a protestánsokkal töltik meg, akkor lármáznak, de nem azért, hogy azután bátrabb és öntudatos katolikus tevékenységet fejtsenek ki, hanem hogy a püspököket, a vezetőket okolják, mert csodákat nem művelnek. Feledik, hogy ma — a szabadság korában — nem egyes emberek, nem a vezérek maguk csinálják a történelmet, hanem a tömegek, a széles társadalmi osztályok, s ezek csak akkor számítanak, ha megvan bennük rendeltetésük, céljuk világos tudata és állandó megbecsülése s bátor, szívós akarat annak megvalósítására.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, márc. 10.

— (Ünnepély.) A székesfehérvári négy külvárosi fiók kath kör vezetősége f. hó 10-én vasárnap este 6 órakor, a Szent István-teremben együttes ünnepi felolvasó estélyt rendez, hogy az üldözött francia katolikus testvéreink iránti őszinte részvétét imponzáns és tanulságos módon kifejezze. Az ünnepélynek, mely iránt városzerte igen nagy érdeklődés mutatkozik gazdag műsora a következő: 1. Hymnus. Eneki a felsővárosi kath. kör dalárdája Kammel József vezetésével. 2. Bernadella. Szaválja Fekete József. 3. Boldogszony Anyánk. Szaválja Mátyás István. 4. Ünnepi alkalmi beszéd. Mondja Knyllhoffer István. 5. Hít, remény és szeretet. Élőkép, előadják

Fröschl Janka, Aschenbrenner Anna és Horváth Róza kisasszonyok. 6. Nézz le mennyből. Eneki a dalárda. 7. Jutalom. Szaválja Virág János. 8. Hol szent Péter... Eneki a dalárda. Belepti dijnincs, vendégeket szívesen lát a rendezőség.

— (Iskolaiügyek.) A gazdasági ismétlé iskola ügye — úgy látszik — végre megoldásra jut. Eddig legalább tíz féle helyet jelöltek ki számára. Egyik se volt alkalmas. Most végre találtak egy újabb telket s most már valószínű, hogy teljesen megoldás elé jut a dolog. A Déli Vasút mögött az állami faiskola tőzsomszágában nagy területű hely van a város birtokában. Bérleti szerződésai olyanok, hogy minden percben átvehető. Természetes, hogy mindehhez iskolaépületek és mellékhelyiségek is szükségesek. Ezeknek megépítésére azonban az állam szokott költséget, vagy legalább kamat nélküli költsönt adni, a melyet később esetleg el is enged.

Sváb Kálmán tanító végre beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

A felsőbb leányiskola igen nagy zavarba van két tanerőjének távolléte folytán. Dr. Kripta Melitta már hónapok óta a Szent János kórházban van. Barna Margit pedig hosszabb betegeskedés után újlag bejelentette, hogy hurutja miatt még öt hétig távolmarad az iskolától. Az iskolások azt az óhaját fejezte ki, hogy Barna Margitot a helybeli tisztí főorvos is vizsgálja meg.

A Deák Ferenc-utcai iskola ügye szintén előbbre (vagy talán hátrább) jutott egy lépéssel. A mérnöki hivatal nagyjából elkészítette az iskola terveit s a 8 osztályu iskola szép tornateremmel stb. az előirányzat szerint 160 ezer koronába kerülne (itt csak azt jegyezzük meg, hogy a 4 osztályu Ezredéves iskola 192 ezer koronába került mire elkészült, pedig ez az utóbbi sem marad hátra kelendő csinoság tekintetében amaz mögött s most az építkezési költségek is körülbelül 25%-kal drágábbak, mint 10 évvel ezelőtt voltak.) Hogy az az új iskola — ha meglesz — nem az idén lesz meg — az már bizonyos. Az iskolások is csak óhaját nyilvánította, hogy jó volna, ha 1908. szeptemberére készen lenne.

De mi lesz a belvárosi iskolákkal?

— (Előleptetés.) Novák Nándor belügyminiszteri számsítást — Novák György helybeli iparos polgártársunk fiát — a belügyminiszter, a belügyminiszterium számvevőségéhez beosztva, számmellenőrvé nevezte ki.

— (Halálozás.) Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Az összes rokonság mély fájdalommal jeleni, hogy özv. Nemes Józsefnek

ézentül sem éjjel, sem nappal nem ismertem! Ez az állat nappal egy percnyi nyugtot nem hagyott; mindig kísért; éjjel pedig ha leírhatatlan agállal teit nehéz álmomból felriadtam, csak arra ébredtem fel, hogy ennek az undok teremtesnek a meleg lehéletét arcomon érzem; és mellemen fekszik, mily nehéz! mint nyom! valódi lidércnyomás, melyet nem voltam képes lelátni, melynek elviselhetetlen sulya szívemet örökké nyomta!

Ily hasonló gyötrelmek alatt az a kevés jó is, mi még bennem volt, elenyészett. Egyedüli meghittém a rossz gondolatok voltak, még pedig a legsötétebb és legrosszabb gondolatok értem. Levert és dult kedélyem az egész emberiség iránt való gyűlölettelé fajult. Fájdalom! rendesen a nőmön töltöttem a boszumat; ő sohasem panaszkodott, gyakori, legyőzhetetlen, örült, dühös kitérésimnek, melyeknek vakon engedtem át magamat, hallgatag és türelmes áldozata nóm volt.

Egyszer, hogy valami házi dologban segítségemre legyen, nóm a pincébe kísért. A macska is kísért, az egyenes lépcsőzetem a lábam elibe akad és kevésbe mult, hogy miatta fejfel nem mentem lefele, emiatt dühöm az örülésig fokozódott. Egy fejszét ragadtam fel, az indultrohamban megfelekedtem azon gyermekies félelemről, mely eddig kezemet visszatartotta és egy olyan ütést mértem rá, mely, ha találja, halálosan érte volna, de nóm közbelépett és megakadályozta szándékomat. Jó szándéka ingerelt és dühömet még pokoliabbá tette. Karomat megszábadítottam szorításából és fejszével öt ütöttem agyon. Halva rogyott össze, még egy nyögést vagy sóhajást se bocsátott ki ajkán.

E gyilkosság után rögtön arról gondolkoztam, hogy a holttestet miképp rejstem el. Anyit beláttam, hogy a háztól nem távozhatom el, mert éjjel-nappal ki volnék azon veszélynek téve, hogy szomszédaim észrevesznek.

Agyamon többféle terv cikkázott keresztül. Egyik percben azt gondoltam, hogy apró darabokra vagdalom és megégetem, aztán elhatároztam, hogy a pincébe gödröt ások; aztán az udvarba levő kutba akartam dobni, vagy egy ládába pakolni és mint árucikket, a szokásos rend szerint hordárokkal elvitetni. Elvégre egy olyan tervben állapodtam meg, mely a többi közt a legjobbnak látszott. Elhatároztam, hogy a pincébe befalazom, mint a középkorban a sokszor történt.

E szándékomra a pince nagyon alkalmas volt. A falak könnyedén voltak felrakva, nemrégiben az egészét újra vakoltam, az új vakolás a pincében levő nyirkos levegő miatt nem száradt és nem keményedett meg. Az egyik boltívet mellett egy üreg volt, melyet elég alkalmasnak láttam arra, hogy a könnyen álló téglákat lesezdem, a holttestet odahelyezzem és a téglákat ismét felrakva, minden bűnyomot eltávolítsak. Olyan emberi szemet, mely a pincében levő változást felfedezhesse, nem képzeltem.

Számitásomban nem csalódtam. Egy emelővas segítségével kiszedtem a téglákat, a testet gondosan a belső vashoz támasztva, minden nagy baj nélkül ismét felraktam a téglát s a régi állapotába volt visszahelyezve minden. A mész és porond beszerzését nagy óvatossággal kellett megtennem, de végre sikerült olyan vakolatot készítenem, mely a régihez hasonlítot

s az általam készített falat nagy gondal bevontam vele.

Midőn művemet bevégeztem, megelégedéssel láttam, hogy várakozásomon felül jól sikerült minden. A falon a legkisebb változás sem látszott. A legparányibb omladékok is felszedtem, a pince földjét gondosan megvizsgáltam; győzelmesen néztem magam körül és semmi gyanút ébreszthető dolgot nem látván, megelégedve mondtam magamban: itt legalább fáradságom nem veszett kárba!...

Művem bevégezése után első gondom volt, hogy az állatot, mely a nagy szerencsétlenségeket okozta, megöljem. Ha e percben megtalálom, szomorú sorsát nem kerül el; de úgy látszott, hogy a ravasz állat utolsó indulatkitörésemtől megijedt és okosabbnak látta mostani kedély-állapotomban kitérni előlem. Lehetetlenség leírni, de talán mások előtt képzelhetetlen is volna azon megkönnyebbülés, azon mennyi boldogság és nyugalom érzete, mely az utálatos állat távolléte miatt egész lényemet eltöltötte.

Egész éjjel nem jött felém, eszerint, mióta az állat házunkhoz került, ez volt a legelső nyugodt éjszakám; háborítlanul és mélyen aludtam; igen, bár a gyilkolás bűne lelkeket nyomta, mégis nyugodtan aludtam. A második és harmadik nap is elmúlt, hóhérom mégsem jelent meg. Elvégre tehát ismét szabad embernek éreztem magamat. Ugy látszik, hogy a szörnyetog ijedtében örökre elhagyta házamat. Kimondhatatlanul boldognak éreztem magamat. Gonoszítottamnak bűnös volta nem sokat nyugtalanított.

Törvényes vizsgálatot rendelték ugyan, de könnyen kielégítettem őket, semmit sem tudtak

született Schnetzer Janka hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajátos felvétele után, 1907. március 7-én reggel 8 óra körül életének 71-ik évében, az Urban csendesen elhunyt. A drága halott földi maradványai folyó-hó 9-én d. u. 3 óra körül fogták a farkasrét temető halottai házában, a róm. kath. válasszertartása szerint be-szenteltetni és ugyanott nyugalomra helyeztetni.

— (Meghívó) a ciszterci rend, székesfehérvári főgimnáziumának házafias ünnepére, melyet szabadságunkért vívott küzdelmeink emlékére az intézet dísztermében 1907. évi március hó 16-án tart az önképzőkör. Belépő-díj: ülőhely 1 kor., állóhely 50 fill. Kezdeté délután 5 órakor. Műsor: 1. *Riadónak harsogása.* (Induló). Énekli: A főgimnázium énekkara. 2. *Talpra Magyar.* (Petőfi). Szavalja: Beró Jenő VIII. o. t. 3. *A vén cigány.* (Farkas Imre). Előadják: Schützenberger Endre és Pohlencz Alajos VIII. o. t. 4. *Magyar egyvölgy.* Énekli: A főgimnázium énekkara. 5. *Első szobor.* (Vörösmarty). Szavalja: Tóth Ede, VII. o. t. 6. *Rákóczi.* Szindarab 3 felvonásban. (Telekes Béla). Előadja: Az önképzőkör ifjúsága. 7. Lauschmann József-féle jutalomkönyvek kiosztása. 8. *Szózat.* Énekli: A főgimnázium énekkara.

— (Az agg iparosok.) A székesfehérvári ipartestület kebelében alakult „*Aggiparosok se-gélyes pénztára*” 1907. évi március hó 10-én délelőtt 9 órakor az ipartestület tanácstermében (Jókai-utca 2. sz.) tartja rendez évi közgyűlést. Társgorozat: 1. Az évi jelentés felolvasása. 2. Az alapszabály értelmében 1 alelnök, 3 választmányi tag választása. 3. Az évi zárszámadás és vagyonmérleg. 4. Indítványok.

— (A balatonvidéki vasút) ügye nem fog még egy ideig lekerülni a napirendről. A városunkat ért sérelem sokáig égni fog még a lel-künkben. A mint! halljuk — Kossuth Ferenc sokkal simábban szeretete volna az ügyet letárgyal-tatni s épen nem örült, hogy a pártjabeli Saára Gyula kritikája vagdalta szét a nagyszabásu ter-veket. Saára drt azonban ez nem zsenirozhatta, annál inkább sem, mert nem pártkérdésről, ha-nem városunk speciális kivánságáról van szó. — Saára Gyula-drral csak egyetlenegy képviselő Rátkay László szavazott, a többiek, még a fejér-megyei képviselők is valamennyien a mi érde-künk ellenzőiként szerepeltek. Cine mintye!

Ma Széchényi Viktor gróf főispán a főren-diházban szólat fel a kérdésben, súlyos argu-mentumokkal támogatva városunk igazát.

Pozitív eredményt, illetőleg a terv megvál-toztatását nem fogjuk elérni, annyit azonban mindenetre, hogy az állam az összeköttetésre felfedezni. Boldogságomat már egész bizonyos-nak hittem.

A gyilkosság után négy nap mulva egészen váratlanul jöttek a rendőrök másodsor is hoz-zám, a vizsgálatot újból kezdték és a legszigo-rubb pontossággal és figyelemmel folytatták. A rejtékely-megtalálásába bízva, legkisebb nyug-hatlanságot sem éreztem. A keresés közben a tisztviselők mindenütt magukkal vitték. Az egész épület összejárták, egy szegletet sem hagytak el. Végre ismét a pincébe mentek, ez már a harmadik vagy negyedik lemenetelök volt. Egy idegem sem mozdult meg. A szivem oly csendesen dobogott, mint egy ártatlan gyermeké. A pincé-ben le és fel sétáltam; karjaimat mellemen ke-resztbe téve, nyugodtan mentem egyik helyről a másikra. A rendőrök semmit sem fedeztek fel s már távozni készültek.

Szivem diadalérzete oly erős volt, hogy nem tudtam visszatartani. Egtem a vágytól, hogy leg-alább egy szót szólhassak, csak egyetlen egy szót, mellyel diadalomat kifejezhessem és a rend-őrök meggyőződését ártatlanságom felől megerő-sítem.

— Uraim — mondám végre, midőn egy része a lépcsőzeten már felhaladt — ördülök, hogy gyanújokat megszüntettem. Mindnyájoknak jó egészséget kívánok és más alkalommal egy kissé több udvariasságot. De melleleg legyen mondva, nem találják uralim, hogy ez a ház különösen jól van építve (örült vágyamban, hogy valami jót és meggondoltat mondjak, azt sem tudtam, hogy mit beszéljek), mondhatom, hogy ez a ház kitűnő jól van építve. E falak — uralim, hát már távozni készülnek? Nézzétek, e falak mily erősen vannak felrakva!

nézve minden lehetséges előnyt meg fog a szá-mukra szerezni.

— (Az Otthon-kör közgyűlése.) A fejér-megyei, és székesfehérvári tisztviselői és magán-hivatalnokok Otthon-köre folyó hó 24-én d. u. 3 óra körül tartja közgyűlést.

— (Jelölés.) A Kovács Elek árvaszéki ülnök nyugalomba vonulásával legközelebb megüresedő állás betöltése élénk mozgalmat keltett immár eddig is. Námessy János t. főjegyző visszalépett ugyan, de sokan voltak, a kik közülől akartak egy új munkaerőt szerezni a város szolgálatára. A jelölés Say Viktor dr. személyét találta az állás beföltésére alkalmasnak. Most újabb fordulat következett be. Egy szűkebb körű értekezlet ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a folyamatba levő szervezési munkálatok indo-koltá tessék a megüresedett állások be nem töl-tését. A szűkebbkörű szervező bizottság ugyanis azt az utasítást kapta a közgyűléstől, hogy a tisztviselői állások számát lehetőleg kevesebbiteni kell. Hogy tehát az árvaszéki II. ülnöki állás be-lesze-e lövte, vagy nem — ez idő szerint még nem bizonyos, illetőleg a szervező bizottsághoz tartozik. Munkálatok természetesen betöltik, de egyelőre csak helyettesül, a végleges betöltés a szervezés után fog megtörténni. A bizottság pedig május havában a közgyűlés elé fogja vezérelni munkálatait.

— (Adomány.) A Fejérmegyei Takaré-kpénztár 60 koronát adományozott az aggok intézetének.

— (Szentségtörő kezek.) Megdöbbenő vak-merőségről értesít bennünket marionvásári leve-lezőnk, a melylyel kapcsolatban megemlíthetjük a rablógarázdálkodást, a mely Martonvásárt és egész környékét rettegésben tartja. Pár nappal ezelőtt értesítettük lapunk olvasóit arról a vak-merő rablásról, a melyet a Dreher-féle kastélyban követtek el, megfosztván a kastélyt sok értékes régi ezüstműtől. Most a kastélyval összeépít-tett templomba nyomultak be a gazielkü tolvajok, annak értékei után áhítóza. Csüörtörök este fél 10 óra körül tűz ütött ki a közsgében s Varga József ottani gazdának egyik kaza borult lángba. A veszedelmét sikerült elnyomni, de a gazok — úgy játszik — a tűzvészelt járó riadalmat haszná-lták fel, belopóztak a templomba s a haran-gozás befejezte után felfeszítettek két perselyt, tartalmát elrabolták, a harmadik perselyt, amely-ben Szent Antal szegényei számára nagyobb ösz-szeg gyűlt már össze, egészen elvitték. Szentség-törő munkájukban azonban nem állottak meg,

E szavaknál a kezemből levő pácámmal örült kérdéssel kopogtattam meg a falat, még pedig éppen azon helyen, ahol a vágytam társának holttéstét helyeztem.

Ah! bár az Isten az ördög körmei közül megszabadítana és ellene védelmezné! Kopogta-tásom visszhangja alig csendesült le, midőn a sir fenekéből egy hang válaszolt egy panaszos hang, előbb elfátyolozva és szaggatottan, mint a kis gyermek zokogása, de később mély csengő és hosszas sikoltással változott, melyben semmi természetes és emberies hang sem volt, aztán egy ordítás, tompa nyöszörgés és valami sajátságos nyávogás, mely félíg irtozatot, félíg diadaléretet fejezett ki, anilyen csak a pokolba lehet, ami-lyent az elátkozottak torkából a gyötrelemek ki-facsarnak és az elátkozottnak kinja felett az ör-dögök öröme adhat.

Érzelmemet és gondolataimat örülltség volna elbeszélni. Elgyengültem és a falhoz tántorodtam. A rendőrök néhány percig mozdulatlanul állottak a lépcsőkhöz, a borzalom és meglepetés elkábította őket. Aztán tizenkét erős kar hozzákendett a munkához. A falat hamar lebontották. A már fel-foszlásnak indult holtest, aludt vérről boritva, mervezen állt előtűnk. A halott fején nyitott szá-jal, kidagadt nyelvvel, egyetlen egy szemét vadul villogtatva, ott állt az undok állat, melynek gon-noszsága a gyilkosság elkövetésére ingerelt s melynek felfedező hangja — a hóhérok kezébe adott Gondatlanságból a szörnyeteget is a sirba falaztam.

hanem az oltárszekerény kifestéséhez is hozzá-fogtak. Szerencsére a tabernakulum erős zár-ja ellene állott a feszegetésnek s a rablók munkáját siker nélkül voltak kénytelenek abbahagyni. A közsg. lakói azonban nem csupán ez az eset botránkozta meg, mert ugyanazon éjjel még több helyen is betörtök és kisebb-nagyobb kárt okoztak a lakosoknak. Ugy-látszik, hogy egész szervezet banda működik a közsg. lakóinak kifosztogatására. Valószínű, hogy Varga József kazának felgyújtása is ennek a bandának a műve volt, a kik a tüzfázma okozta zavarosban akartak halászni. A közsg. lakóinak rémülete annál indokoltabb, mert a minap egy vesztet kutyá dühöngvén a közsg. egy felsőbb hatóság rendeletét adott ki az összes házörző kutyák kiirtására. A lakosság természetesen meg-feleltette a hatósági rendelkezést, hiszen életük-nek és vagyontuknak biztonsága forog kockán, ha egy-két szörványos eset folytat az összes házörző ebektől, meg lennének fosztva. Szóval igen szép és igen jó gyakran a hatósági szigor, de a végletekbe hajtvja, a mennyit egyik oldalon épít, a másikon ugyanannyit vagy többet lerombol.

— (Fősorozások.) A székesfehérvári járás-ban a fősorozások a következők sorrendben tar-tatnak meg: Április 25.: Aba, Nagyláng, Soponya, Csösz, Polgárdi. Április 26.: Tác, Szabadbattyán, Falubattyán, Füle, Sárszentmihály, Urhida, Csőr és Moha. Április 27.: Nádasladány, Sárkeszi, Jenő, Sárkeresztés, Isztkaszténygyörgy, Inota, Ká-polnásnyék és Velence. Április 29.: Pátka, Zámoly, Pákoz, Gárdony és Sukoró. Április 30.: Lovas-berény, Seregélyes, Nadap.

— (Megkerült szökevény.) Lapunk tegnapp-előtti számában megírtuk, hogy milyen szomorú-ságot szerzett szüleinek Günszl László 12 éves iskolásfiú, aki miután apja nevében kölcsönt kért, megszökött Székesfehérvárról. A rendőrség a fiú felkutatására még megsem indította a nyomozást, amikor a kétségbeesett szülők Sopronban lakó idősebb fiától távirat érkezett, hogy a szökevény Laci gyerek ott tartózkodik. A fiú hazaszállítása iránt a szülők maguk intézkedtek.

— (Államok adósságai.) Az Economiste Europeenben Théry Edmond fejtegeti, hogy az egyes európai államoknak mennyi az adóssága. E szerint 1897-ben az államok adóssága volt frankokban:

Franciaország: 26,123 millió; egy lakosra jut 678 frank.

Oroszország: 16,276 millió; egy lakosra jut 157 frank.

Angolország: 16,019 millió; egy lakosra jut 402 frank.

Németország: 13,971 millió; egy lakosra jut 301 frank.

Ausztria-Magyarország: 13,971 millió; egy lakosra jut 321 frank.

Olaszország: 12,936 millió; egy lakosra jut 413 frank.

E hét állam adóssága az összes európai ál-lamok adósságának 83 százaléka.

— (A két asszony.) Kober István abai cselédembernek nem kisebb bűn, mint a bigamia nyomja lelkiismeretét. Kober 1903. év januárjában a tolnamegyei Kísszékelyen kötött először házás-ságot. Két évi együttélés után azzal mondott bu-csut feleségének és két apró gyermekének, hogy Amerikába megy. Koberné várta a hírt az ura felől Amerikából, de az biz egyre késett. A na-pokban aztán Koberné olyat hallott, amit sehogy-sem akart elhinni. Azt újságotlák neki, hogy az ura Abán házasságot kötött egy odaváló leánnyal. Az asszony a hír vétele után két kis gyermeké-vel kocsi-ra ült és egy reggelen váratlanul meg-jelent Abán. A kőza hír valának bizonyult. Az elhagyott feleség a volt férje ura ellen feljelentést tett a helybeli kir. ügyészségnél.

— (A bányamunkás tragédiája.) Mocker József nadapdi bányamunkás a napokban több társával együtt dinamittal követ robbantott az ottani kőbányában. Az egyik elhelyezett dinamit-patron sokáig nem expodált, mire Mocker vállál-kozott, hogy megnézi mi ennek az oka. Alig közeledett azonban a helyhez, a dinamit felrob-bant. A kőszilánkok Mocker-t súlyosan megsebe-sítették. A szerencsétlenül járt embert beszállít-tották a Szent György kórházba.

— (Az Iparoskör.) F. hó 17-én este 8 órakor, saját helyiségében Márciusi ünnepélyt rendez. Az ünnepi beszédet *Arany Lajos* dr. tartja. A társasvácsora részvételi díja 1 kor. 20 fill. Előjegyzéseket a körben kitett íven lehet eszközölni.

— (A legnagyobb takarmányrépa termések.) Elmultak azok az idők, amikor a gazda már azzal is meg volt elégedve, ha csak nagy mennyiségben termelt takarmányrépája. Ma már a legkisebb gazda is tudja, hogy nem abban áll a répa értéke, ha telerakja a jöszágnak a beleit, hanem arra kell a főszűrt helyezni, hogy mekkora tápértéke van a répának. Hogy nagy tápértékkel bíró répát nyerhessünk, szükséges, hogy a mag nera dugványokról, hanem legalább 4—8 kiló súlyu anyarépákról termelt legyen, ezek pedig tápértékükre nézve a leggondosabb módon egyenként vegyileg megvizsgálva legyenek. Jelenleg nem létezik más cég a budapesti **M a u t h n e r Ö d ö n** cs. és kir. udvari magkeszkesésén kívül, mely ily nagy gonddal természetett répagagot hozna jóvalgalombá. Ezen répagag e mellett még impregnálva is van, miáltal sokkal gyorsabban kel ki és a rovaroknak is ellenáll. Ajánlatos tehát, hogy csak Mauthner-féle impregnált csitloggyű répagagot vessünk. A csekély árkülönbözet százszorosan megtérül a biztos és nagy termés révén.

— (Halál a pincében.) *Selymes István* alapi földműves a napokban bort akart fejteni pincéjében. Amint azonban *Selymes* a pincébe lépett, az leszárt és a hatalmas földréteg a szerencsétlen ember maga alá temette. Bár rögtön volt segítség, mégis mikorra a földet eltakarították, *Selymes István* már halott volt.

— (Megerszúrkált fuvaros.) *Stolcz Mihály* fuvaros Budapestre igyekeztében éjnek idején Tárnokon, amikor lovait itatta, előtte ismeretlen földműveslegények megtámadták, véresre verték, sőt több helyen meg is szúrták. *Stolcz*, aki semmi okot sem adott a bántalmazásra, feljelentést tett az esetről. A nyomozás az utonállók kézrekerítésére megindult. *Stolcz* állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— (Tolvaj kocsis.) *Huszár József* iváncsai lakos a napokban egész háznépével távol volt hazulról és így a háza feletti örködést kocsisára *Németh Mihály* 17 éves legényre bízta. *Németh* akként: feltelt meg a feladatnak, hogy *Huszárék* lakását feltörte és a nyitott szekrényből 100 koronát ellopott. A tolvaj a lopás elkövetése után megszökött. Jelenleg országzszerre körözik.

— (Üngyilkos erdőőr.) *Nagy Mihály* vértesszomszmai erdőőr folyó hó 5-én állott koponyával holtan találták az erdőn. A megjejtett orvosrendőri vizsgálat megállapította, hogy *Nagy* öngyilkosságot követett el.

— (Tűz a vidéken.) *Sáregresről* írják lapunknak: *Andráskovics Mihály* földművesgazda udvarán tűz volt a napokban, amely egy kazalt, a sertésölt és az istálló nádtetős fedélzetét hamvasztotta el. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A kár 400 korona. Biztosítva volt.

— **Szigeti fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár Kossuth-utca 9.**

Készít arcképeket bármely kis kép vagy természet után életnagyságig aquarell, platin, pastell és olajkivitelben. Elsőrangú kivitelért kezesedik. 10—52.

MŰVÉSZET.

* Vigözvegy. *Gróf Zayné Bárdi Gabi* vendégfőllépte. Mégis csak szerencsés kópék vagyunk mi székesfehérváriak. Olyan ügyes színiindirektorunk van, hogy az ő jóvoltából minden vasárnap jut egy-egy fővárosi vendégművész az a házunkba, azaz — a színházunkba. Am mi sem vagyunk érdemtelene a direktor ur jóindulatára; mi viszont arról gondoskodunk, hogy az ő fazekába pedig minél többször jusson az a bizonyos tyúk, nehéz aranytekercesk, ropogós bankók keretében.

A csütörtöki Vigözvegyet a jönevű *Z. Bárdi Gabi*, a Népszínház művésznője játszotta. Játsszotta és megjátszotta, öreg habitúék szárahíhető előadása szerint valamivel még Táborinál is jobban,

a legjobb CIPŐCRÉM

ST. FERNOLENDT, Wien

cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

ami pedig nagy szó. Annyi bizonyos, hogy *Z. Bárdi Gabi*, néhány modorosságát arcjátékában leszámítva, prima klasszisu Vigözvegyet produkált. Impozáns termete, szép toalettjai, mesés sőt valódi gyémántjai, szóval mint külsőségek is kiváltak környezetéből. Játékát pedig a kínai porcellán festészet remekeihez hasonlíthatók legjobban: oly aprólékos finomsággal, alapos tanulmányra valló részletességgel dolgozta ki szerepének minden egyes részletét, aknáza ki annak előnyeit. Hangjával, mely pedig nem minden változatában egyenletes, rafinált módon tud bűnni; gyönyörűek voltak magas pianói abban a bizonyos szerelmi melódiában. Kár, hogy a táncoltó lehetőleg óvakodott, amit különben valószínűleg partnerére, *Gyárfásra* (*Daniló*) való tekintetből teit, aki úgy látszik elvből nem táncolt. (Tett is rá ezért az öreg *Szalkay* egy maliciózus megjegyzést!) *Flegmatikus Zéta Mirkó* volt *Szalkai*, jókedvű volt *Dénes Ella* (*Valencienne*), fura egy irnok volt *Bátori*; szépet táncoltak a kis *Feketé* s a többiek is. Általában igyekeztek színészeink a vendégművésznőt játék és ének dolgában is minél jobban megközelíteni. — *sy* — f.

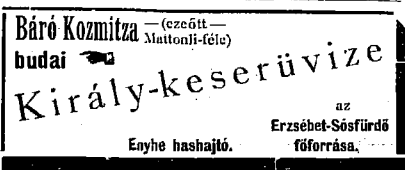
* *Tót leány.* *Zay* grófné *Bárdy Gabi* második fellépte. A Népszínház kedvelt művésznője ma újra csillogtatta énekének kiváló szépségét. Dalait áhítattal hallgatta a közönség és sűrű tapsal is jutalmazta. Játéka hasonlóan magasabb igényekhez mért s ha a minikája nem volna annyira szokatlan s megszokhatatlan, a közönség teljes elismerése kísérné *Zay* grófnét otthonába. *Persze Hankát*, a főszerepet játszotta. *Partnere Szigeti Andor* volt, a ki ma újra elemében volt s annyi józtt tudott a játékába vegyíteni, hogy a közönség állandó figyelme volt. *Bátori* igen jó baromrvo volt, *Tombróné* pedig szinte szivesen láttuk a *Gyarmatiné* szerepében. *Gyárfás* énekével is, játékával is szép hatást ért el, csupán az kérne még magyarázatot, hogy a színpadon állandó derűltségnek örvendett. *Fekete Irénnek* nehéz volt a *Julis* szerepe. *Magas* azonban az 'ő' kényelmes mivoltával beleillett a papucsos *Gyarmati* szerepébe. *Háricsnek* nagyobb szerep jutott *Brobolyában* s örömmel látuk, hogy becsülettel állotta meg helyét. *bf*.

Felelős szerkesztő: **Dr. HELVEY LAJOS.**

Legjobb magyar pezsgő a

Főraktár Székesfehérvár részére: **Kováts Pál** csemegekereskedésében.

Nyomatott az Egházmegeyi Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

Számtalan első díjjal és díszoklevelekkel kitüntetve.

KALMÁR és ENGEL
MÓTOR- ÉS GÉPGYÁRA
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 18.

Ajánlja ugy cséplőgép, mint malomüzemre leggyorsabb benzinmótorjait, benzinlokomobiljait, valamint szivógáz-mótorjait melyek V., Lipót-körut 18. bármikor üzembn megtekinthetők.

Teljes jótállás Egyedül létező újdonság!
Kitűnő cséplésért!

Ezen motorok egyenletes járásaok és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES
üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,
Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Dughagymát
Foghagymát
Vereshagymát
Kendermagot
Moharmagot

és mindennemű veteménymagvat legjobb minőségben szállít

Hoffmann János
paprika és terménykiviteli üzlete

S z e g e d.